

Samverkan kring kvalitetsarbete
i Nordostsektorn

SKOLOBSERVATION

LOVISEDALSSKOLAN

VALLENTUNA

13-17 NOVEMBER 2006

Skolobservatörer
Lennart Bergelind
Lilian Billborn
Ulla Persson

Innehållsförteckning

Nyckelord	s.3
Bakgrund.....	s.4
Syfte	s.4
Uppdragets innehåll	s.4
Tillvägagångssätt under observationsveckan	s.4
Lovisedalsskolan	s.5
Prioriterade observationsområden	
Arbetslag, arbetssätt och lärarroll	s.6
Skolans ledning, styrning och utvärdering	s.8
Elevernas ansvar och inflytande och hur skolan kommunicerar elevernas mål och resultat	s.10
Skolans egna observationsområden	s.11
Uppföljning av förbättringsområden vid tidigare observation	s.11
Goda exempel	s.12
Områden att utveckla	s.12
Slutord	s.13

LOVISEDALSSKOLANS NYCKELORD

Trygghet

Glädje

Utveckling

Bakgrund

Täby, Vallentuna och Österåker driver sedan 1999 ett gemensamt utvecklings- och utvärderingsprojekt.

Ett antal observatörer utses av de medverkande kommunerna. Observatörerna som ska vara erfarna pedagoger och skolledare ingår i olika lag om 3-4 personer, utbildas och utför skolobservationerna som en del i det fortsatta skolutvecklingsarbetet.

Syfte

Syftet med projektet är att genom observationer inom särskilt angivna områden utveckla pedagogiska metoder, lyfta fram goda exempel och lägga en grund till stöd för:

- Fortsatt skolutveckling
- Kvalitetsarbete
- Ökad kompetens
- Kommunens och skolans kvalitetsredovisning

Uppdragets innehåll

Följande områden granskas:

- Arbetslag, arbetssätt och lärarroll
- Skolans ledning, styrning och utvärdering
- Elevernas ansvar och inflytande och hur skolan kommunicerar elevernas mål och resultat
- Skolans eget observationsområde
- Uppföljning av tidigare observatörsrapport

Tillvägagångssätt under observationsveckan

Under vecka 46 observerade vi Lovisedalsskolan. Den första dagen fick vi träffa rektor och representanter för enhetsledarna. Vi fick information om skolans organisation och utveckling.

De följande dagarna ägnade vi åt att observera grundskoleverksamheten med fokus på de områden som skulle granskas enligt uppdraget. Tisdagen fördjupade vi oss i varsin arbetsenhet. Därefter följde vi upp observationerna för att vi skulle få en så stor gemensam överblick som möjligt. Förutom klassrumsobservationer har vi besökt lektioner i alla övningsämnen.

Vi har haft samtal med lärarrepresentanter, elevrepresentanter och elevrådet. Vi har haft mejlkontakt och telefonintervju med en föräldrarepresentant och ordförande i Lovisedalsskolans Lokala Styrelse. Vi har samtalat med personalen i matsalen, städpersonalen, skolsköterskan och administrativ personal. Dessutom har vi haft improviserade, spontana samtal med många elever och vuxna i personalrummet, på

skolgården och fritidshemmet. Förutom samtal och observation har vi tagit del av följande dokument:

- Verksamhetsplan för Barn och Ungdomsnämnden 2006-2008
- Kvalitetsredovisning Vallentuna kommun år 2005
- Kvalitetsredovisning Lovisedalsskolan, utvärdering av läsåret 2005/2006
- Observatörsrapport 2003 vecka 5
- Arbetsplan för elevstöd 2005
- Förebyggande arbete och kompensatoriskt stöd/hjälpmiddel i grupper och/eller individuellt (2006)
- Checkhäfte för elevernas läs och skrivutveckling 2006-2007
- Protokoll från Lokala Styrelsen 21/2 2006, 21/3 2006 , 20/4 2006 och 5/9 2006
- Protokoll från Elevrådet
- Protokoll från Heartfriends (antimobbningsgrupp)

Vi har deltagit på pedagogiskt forum. Observationsveckan avslutades med samtal med representanter för enhetsledarna.

Lovisedalsskolan

Lovisedalsskolan ligger i ett villaområde nära Vallentunasjön. Den byggdes på 70-talet och har det senaste året genomgått en omfattande om- och tillbyggnad. Skolan består av en huvudbyggnad och två annex samt en paviljong.

I skolan finns förutom klassrum, idrottssal, slöjdsalar, bibliotek och matsal. Källaren rymmer fritidsklubben.

Skolgården utgörs av asfalterade ytor, fotbollsplan samt ett mindre skogsområde. Skolgården har kompletterats med ny lekutrustning.

Skolan omfattar förskola, grundskola t.o.m. skolår 6, fritidshem F-3 och fritidsklubb för eleverna år 4-6.

Skolan har *förstärkt skolstart*. Det innebär att alla elever år 1-3 har skolverksamhet mellan 8.10 – 14.00. Fritidsverksamheten är totalintegrerad i skolverksamheten.

Antalet elever är cirka 330 och 80 förskolebarn. På skolan arbetar cirka 50 vuxna.

Skolans lokaler utnyttjas mycket väl. Lokalerna är nyrenoverade och överlag mycket fräscha med trevliga och enhetliga möbler. Matsalen är omtyckt av både eleverna och personalen som gav positiva omdömen om både personalen och maten. För att få ner stressmomentet i de lägre åldrarna under lunchen har man i en arbetsenhet infört faddersystem mellan förskoleklassen och år 3. Det har bidragit till en lugnare matsituation.

Kommentarer:

Skolans lokaler ger överlag ett trevligt intryck.

Vi upplevde en arbetsmiljö med arbetsglädje.

I matsalen råder god atmosfär med positiv personal och god mat.

Biblioteket är för närvarande i behov av upprustning både vad gäller litteratur och inredning.

Prioriterade observationsområden

Arbetslag, arbetssätt och lärarroll

Arbetslag

Lovisedalsskolan har valt att kalla sina arbetslag för **Arbetsenheter**. Arbetsenheterna kan i sin tur bestå av flera arbetslag. Till varje arbetsenhet är lärare, förskollärare, fritidspedagoger, barnskötare och special- pedagoger knutna. Varje arbetsenhet träffas 60 minuter i veckan på måndagar. På arbetsenhetsmötena vidarebefordrar enhetsledarna information från ledningsgruppen. Vi kunde inte hitta någon definition på arbetsenhetens kollektiva uppdrag. Arbetsenheten har gemensamma raster. Personalen i respektive arbetsenhet ansvarar för tillsynen.

Det finns fyra arbetsenheter på skolan.

<u>Arbetsenheter</u>			
Asken Elever år F-3	Björken Elever år F-3	Eken Elever år 4-6	Förskolan Skogsbacken 1-5 år Skogsgläntan 1-5 år

Arbetsenheten leds av en **Enhetsledare**. Tjänsten som enhetsledare har utlysts till all personal. Enhetsledarna har gått en arbetslagsledarutbildning i kommunens regi. De ingår i skolans ledningsgrupp. Enhetsledaren ansvarar för att arbetsenheten fungerar vid kortare sjukfrånvaro och ledighet. Det finns en befattningsbeskrivning för enhetsledaren som är väl känd av alla. Det är även tänkt att enhetsledaren ska ha utvecklingsamtal med personalen i arbetsenheten för att avlasta rektor. Enhetsledarna har ansvar för arbetsenhetens budget. Skolan har två specialpedagoger varav den ena ingår i ledningsgruppen. Specialpedagogerna driver fler utvecklingsprojekt. De har varit drivande i olika handlingsplaner bl.a. rörande elevernas läs och skrivutveckling. Alla lärarna träffas en gång i veckan i Pedagogiskt Forum. Fritidspersonalen träffas också en gång i veckan. Flera av fritidspedagogerna har kunskaper inom drama och estetiska ämnen.

Arbetssätt

Skolan arbetar aktivt för att eleverna ska få kontinuitet i sin vardag. Detta möjliggörs genom rutiner som återkommer varje vecka. De flesta klasser har en egen planering för veckan.

Eleverna diskuterar och utvärderar sitt eget arbete. De skriver regelbundet egna reflektioner i skoldagboken eller i sin loggbok.

Arbets sättet är varierat och utgår från eleven. Klimatet präglas av öppenhet och ömsesidig respekt mellan lärare och elever. Alla elever har en individuell utvecklingsplan.

Kunskapsmålen att sträva mot finns uppsatta på väggen.

De lektioner vi besökte kännetecknades av stor aktivitet i elevgruppen varvat med lärarstyrda lektioner. Eleverna var arbetsvilliga och studiemotiverade.

Musiken bedrivs i halvklass vilket bidrar till elevaktivt arbetssätt. Man tar till vara fritidspedagogernas specialkunnande inom bl.a. drama och estetiska ämnen så att de integreras i verksamheten under den *förstärkta skoldagen*.

I det dagliga arbetet används förutom läroböcker Active Board (ett digitalt hjälpmedel), datorer samt lärartillverkat material. Det nya arbetssättet med Active Board tilltalar såväl lärare som elev. Det lärartillverkade materialet möjliggjorde ett elevaktivt arbetssätt. Vi såg också prov på portfolio.

Skolan arbetar tematiskt med naturen runt Vallentunasjön vid varje ny årstid. Man har en väl fungerande undervisning i NO en gång i veckan med praktiska experiment ex. luft och vatten för de äldre eleverna.

En rad andra teman hörde vi talas om. Eleverna uttryckte önskemål om att få jobba tematiskt vid fler tillfällen.

Läraryroll

Den pedagogiska personalen utövar tydligt ledarskap. De är lyhörda, utvecklingsbenägna och strävar efter att alla elever ska nå målen. Lärarna ser sig som vägledare och vill ge eleverna tydliga ramar. Dialogen mellan den pedagogiska personalen och eleverna kännetecknas av öppenhet, tydlighet och ömsesidig respekt.

Kommentarer:

Arbetsenheterna leds av en enhetsledare som har ett tydligt formellt och definierat uppdrag i sin tjänst.

Vi ser en styrka i att samtliga lärare som ingår i arbetsenheten är behöriga.

Arbetsenheterna tar tillvara personalens olika kunskaper som ligger utanför den formella kompetensen.

Skolan satsar på Active Board som stimulerar till pedagogisk utveckling.

I de samtal mellan elever och lärare som vi tog del av gav lärarna eleverna tydlig respons.

De lärare som vi samtalande med hade en tydlig väl genomtänkt uppfattning om hur de ser på sin läraryroll.

Vi saknar en beskrivning av arbetsenhetens uppdrag.

Vi önskar att den pedagogiska personalen tar fasta på elevernas önskan om att få fler tillfällen att arbeta tematiskt.

Skolans ledning, styrning och utvärdering

Skolan leds av rektor. Hon tillträdde sin tjänst 2004. Till sitt stöd har hon en ledningsgrupp som består av fem enhetsledare. Enhetsledarnas tjänster är nyinrättade. Enhetsledarna är ledare för varsin arbetsenhet. De representerar förskolan, förskoleklass - år 3 och år 4-6. Dessutom finns det en enhetsledare för administration, matsalspersonal, skolsköterska, städpersonal och vaktmästeri, de yrkesgrupper som inte ingår i någon traditionell arbetsenhet. Den enhetsledaren är administrativ samordnare. Enhetsledarnas funktion ingår som en del av deras grunduppdrag. Alla enhetsledarna har semestertjänster.

Rektor och ledningsgruppen träffas varje vecka. Alla enhetsledarna har möten med sina arbetsenheter varje vecka. De tre enhetsledarna för grundskolan träffas dessutom ytterligare vid ett tillfälle i veckan. Vid dessa tillfällen följer de upp sina arbetsenhetsmöten och tar upp frågor som i första hand berör grundskolan. Det kan t.ex. vara kompetensutveckling och/eller innehåll i pedagogiskt forum.

Enhetsledarna beskriver stor tillfredsställelse med sin funktion. De är delaktiga i det vardagliga arbetet kring eleverna och ser sig som spindeln i arbetsenheterna. De anser att befattningsbeskrivningen och att tjänsternas arbetsledande karaktär har tydliggjort deras roll, även om vardagen ser olika ut för dem.

Skolan har en Lokal Styrelse. Den arbetar på delegation av kommunens Barn och Ungdomsnämnd. Den Lokala styrelsen består av rektor, sju föräldrarepresentanter och fyra personal. Styrelsen träffas varje månad och handhar och prioriterar strategiska frågor. Under året kommer styrelsen att arbeta med **skolans marknadsföring och kommunikation, samarbete med andra skolor** och att **stärka föräldraföreningen**.

Skolan har en föräldraförening med representanter från varje klass. Föräldraföreningen arbetar med trivselsfrågor och gemensamma aktiviteter i skolan. Under året kommer föräldraföreningen att anordna "cafékvällar" för föräldrar där angelägna frågeställningar tas upp.

Skolan har flertalet handlingsplaner men ingen lokal arbetsplan som konkretiserar de övergripande styrdokumentet.

Skolledningen har fått till stånd ett intensivt utvecklingsarbete.

- Den påbörjade organisationen av arbetsenheterna är nu sjösatt.
- Värdegrundsdiskussion och värdegrundorden Trygghet, Glädje och Utveckling är genomlyst i alla arbetsenheter.
- Den Individuella Utvecklingsplanen (IUP) har påbörjats för alla elever i skolan.
- Gemensamma dokument vid utvecklingssamtal har utarbetats.
- En handlingsplan för elevstöd har utformats
- Ett *Checkhäfte för systematiskt arbete och kontroll av elevernas läs och skrivutveckling* har utarbetats.

- Införandet av Active Board (digital whiteboard) pågår för fullt.
- En omfattande, gedigen introduktionsplan för nyanställda är framtagen.
- Arbetet med gemensam utformningen av den tidiga matematikutvecklingen har påbörjats.

Skolans verksamhet utvärderas kontinuerligt. Resultatet presenteras i Lovisedalsskolans kvalitetsredovisning. Underlaget bygger på enkäter och andra uppföljningar som skolan har genomfört under året. Skolan ska årligen leverera resultat inom de olika delarna i verksamheten till stat och kommun. Två gånger per läsår rapporterar skolan till kommunen resultaten av de prioriterade mål som finns angivna i kommunens verksamhetsplan. Kommunens kvalitetsredovisning som till stor del bygger på skolornas redovisningar utgör också en del i den årliga kvalitetsredovisningen.

De första dagarna på läsåret presenterar rektor resultatet och föreslagna förbättringsåtgärder för personalen utifrån kvalitetsredovisningarna.

Lovisedalsskolans kvalitetsredovisning presenteras på skolans hemsida och kommunens kvalitetsredovisning finns på kommunens hemsida.

Kvalitetsredovisningarna har en tyngd i bedömningen av skolans resultat. Enkätsvaren från grundskolans elever och föräldrar som utgör ett underlag för kvalitetsredovisningarna, bygger enbart på enkätsvar från eleverna i skolår 2, 5 och 8. Svarsfrekvensen hos de tillfrågade föräldrarna på Lovisedalsskolan är ca 50 % (tabell svarsfrekvens föräldraenkät skola s.6 ur Förkortad version av kvalitetsredovisningen Vallentuna kommun år 2005). Det medför att endast 40 elevers föräldrar utgör underlaget på Lovisedalsskolan. Totalt finns det 327 elever på skolan. Resultatet i kommunens kvalitetsredovisning kan vara missvisande då vi anser att underlaget är för klent.

Skolan har en egen värdegrundsenkät som vänder sig till eleverna, föräldrarna och personalen. Den har inte genomförts det senaste året. Värdegrundsenkäten ska revideras.

Arbetsenheterna har gemensamma utvärderingar av verksamheten varje läsår.

Skolan har ett tydligt program för hur de ska följa upp elevernas läsutveckling och inlärningsstil.

Kommentarer:

Skolan har en tydlig ledningsbeskrivning och målsättning med sitt arbete.

Vi är tilltalade av att den arbetsenhet som består av yrkesgrupper som inte har pedagogiskt uppdrag har möten varje vecka och får ta del av skolans uppdrag och mål.

Resultatet av det intensiva utvecklingsarbetet har lett till tydliga dokument och handlingsplaner.

Det är klokt att skolan tagit hänsyn till det intensiva utvecklingsarbetet som har pågått och pågår och därför valt att ha ett fåtal lokala mål för skolan under innevarande läsår.

Vi ställer oss undrande till förutsättningarna för att enhetsledarna ska kunna driva arbetsenheterna på lika villkor då de har olika typer av tjänster i botten.

Vi saknar ett dokument (lokal arbetsplan) som konkretiserar de övergripande styrdokumentet.

Vi efterlyser en central översyn av alla enkäter och utvärderingar som skolan utför varje år och hur resultatet återkopplas till verksamheten.

Elevernas ansvar och inflytande och hur skolan kommunicerar elevernas mål och resultat.

Eleverna har egna individuella utvecklingsplaner i matematik, engelska och svenska och arbetar mot tydligt angivna mål. Dessa mål finns uppsatta i varje klassrum med ett antal olika steg angivna. Individuella mål och resultat meddelas bl.a. vid utvecklingssamtalen. Skolan har enats om ett gemensamt dokument vid utvecklingssamtalen bestående av fyra olika varianter anpassade efter skolår. En utvecklingsplan används för att fastställa målen som diskuterats fram under samtalet.

Eleverna gör veckoplanering och någon form av utvärdering. Vi såg olika exempel på planeringar. Ibland planerade läraren och eleverna tillsammans. I vissa fall bestämde läraren innehållet utifrån elevernas behov. Eleverna skrev planeringen i en speciell bok.

Eleverna utövar inflytande bl.a. i klassrådet. På skolan finns väl fungerande klassråd. De flesta har möten varje vecka. Där tar man upp bl.a. skolans antimobbingprogram Heartfriends och även frågor som ska föras vidare till elevrådet.

I klasserna finns klassvärdar som ansvarar för uppgifter i klassrumsmiljön. I vissa klasser har eleverna inflytande över placeringen.

Skolans elevråd är uppdelat i två delar, ett för år 1-3 och ett för år 4-6. Elevrådet träffas varannan vecka. En gång i månaden ska alla träffas på ett "stormöte".

Elevrådet leds av rektor samt en fritidspedagog för de äldre eleverna och en lärare och fritidspedagog för de yngre.

Eleverna som är med utses genom val. De upplever att det är ett viktigt uppdrag och att de får vara med och bestämma. Det framkom att det var svårt att få kandidater till elevrådet. Flera har därför suttit längre perioder. Elevrådet saknar en fast mötesplats. Det framkom att eleverna vill utöva mer inflytande.

Kommentarer:

Den gemensamma mallen för utvecklingssamtalen och att kunskapsmålen finns fullt synliga i varje klassrum bidrar till tydlighet för eleverna och föräldrar.

Det är bra att rektor tar aktiv del i elevrådsarbetet. Det bidrar till att höja elevrådets status.

Elevernas inflytande över den individuella planeringen kan utvecklas genom att eleverna får ökat ansvar över innehållet med ökad ålder.

Elevrådet behöver ha en bestämd mötesplats på skolan.

Skolans egna observationsområden

Vi fick i uppdrag av skolans rektor att titta på skolans eget observationsområde som utgörs av de tre nyckelorden; Trygghet, Glädje och Utveckling.

Under våren har skolans personal haft en fortbildningsdag för att tydliggöra och förankra begreppen. Skolan har definierat begreppen i ett dokument. Vi har sett flera prov på hur de tre nyckelorden "lever" under vår observationsvecka, ex. fadderverksamheten. En viss fadderverksamhet förekommer mellan förskola och år 3, år 1 och 4 samt mellan år 2 och 5. Vi har sett många elever som finner glädje i sitt arbete.

Enligt skolans kvalitetsredovisning känner eleverna sig trygga i skolan (100% positiva svar enligt elevenkät som redovisas i utvärderingen för läsåret 2005/2006).

Kommentarer:

Det är önskvärt att fadderverksamheten utvecklas så att även skolår 6 inkluderas.

Vi tycker att skolan är på god väg att utveckla de tre nyckelorden trygghet, glädje och utveckling.

Vi menar att om skolan skapar trygghet och bidrar till känsla av glädje för dem som verkar i den kommer utveckling att ske.

Uppföljning tidigare förbättringsområden

Den senaste observationen februari 2003 resulterade i att:

-användandet av de sk utvecklingsprofilerna skulle utvecklas.

Man har i kommunen som helhet frångått utvecklingsprofilerna då de upplevdes komplicerade, svårhanterliga och svåra att förmedla begripligt till elever och föräldrar.

-en gemensam modell för utvecklingssamtal skulle skapas.

Lovisedalsskolan har utarbetat gemensam modell för utvecklingssamtal anpassade till de olika årskurserna.

-ge eleverna mer inflytande över den individuella planeringen.

Vi kunde iaktta att eleverna arbetade med egen planering. Resultatet från Lovisedalsskolans kvalitetsredovisning 2005/2006 s.29:33 visar att eleverna tycker att de har mer inflytande än tidigare.

-städningen skulle förbättras om skolan ska vara allergianpassad.

Skolan profilerar sig inte längre som allergianpassad. Rektor menar att skolan inte gjort avkall på städkraven. Rektor träffar representanter från Astma och Allergiförbundet vartannat år för att få råd om hur städningen ska utföras på bästa sätt. Skolan har städning under dagtid och håller för närvarande på att se över städrutiner.

-skapa en gemensam modell för portfolioarbetet.

De äldre eleverna är väl förtrogna med portfolion. Dock har de lite olika innehåll i dem och uppfattning om syftet med den.

-skapa en individuell utvecklingsplan IUP.

Skolan har infört IUP. De har antagit den modell som Agneta Zetterström utarbetat. Personalen har haft en föreläsning av henne. I varje klass sitter målbeskrivningar i basämnena uppsatta. Eleverna har kännedom om IUP.

Kommentarer:

I fråga om elevernas inflytande erfor vi att den egna planeringen ofta utformades av läraren och att eleven hade inflytande över tidsplaneringen av arbetet men inte innehållet.

Vi kunde konstatera att i och med införandet av den Individuella Utvecklingsplanen har arbetet med att få till stånd en gemensam modell för portfolioarbetet mattats av.

Vi kan bara gratulera Lovisedalsskolan till att ha kommit i gång med IUP. Hela skolan har antagit en modell vars innebörd vi anser behöver förankras och förtydligas kontinuerligt i pedagogiska diskussioner framöver.

Goda exempel

Skolan har engagerade specialpedagoger som driver utvecklingsprojekt t.ex. Kometmetoden.

Heartfriends, skolans antimobbingprogram, är väl förankrat och välfungerande. Arbetet ska nu fördjupas genom att man ansluter sig till det riksomfattande "Friends."

I musik har det skett en kvalitetshöjning genom att man har halvklassundervisning.

Skolan är väl försedd med fräscha lokaler.

I matsalen råder god atmosfär med positiv matpersonal och god mat.

Fadderverksamheten mellan F och år 3 i matsalen skapar matro.

Skolan har skapat gemensamma dokument för utvecklingssamtalen.

Skolan har gjort en stor satsning med införandet av Active Board.

En omfattande, gedigen introduktionsplan för nyanställda är framtagen.

Lovisedalsskolan har en tillgänglig och nytänkande skolledning .

Områden att utveckla

Elevens inflytande över sitt eget lärande behöver utvecklas.

Arbetsenhetens uppdrag bör definieras.

Elevrådets mötesorganisation behöver ses över.

Fadderverksamheten bör utvecklas och tydliggöras.

Portfolioarbetet behöver aktualiseras och eventuellt integreras med IUP.

Ett lokalt styrdokument där övergripande styrdokument konkretiseras bör utarbetas.

En central översyn av alla enkäter och utvärderingar som skolan utför varje år bör komma till stånd.

Slutord

Vi har blivit mycket väl mottagna och vårt första intryck att skolan genomsyras av positiv atmosfär och arbetsglädje kvarstår efter en vecka. Inspirerade och med många goda exempel i bagaget återvänder vi till vår egen skola. Vi kan bara instämma med de elever som tyckte att Lovisedalsskolan är mysig, har god stämning och skolan kan rekommenderas, särskilt till de yngre eleverna.

Lycka till med det fortsatta utvecklingsarbetet!

Täby 2006-12-19

Lennart Bergelind
Lilian Billborn
Ulla Persson